

การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

สุรพล ศรีศิลป์¹ สายฝน แสนใจพรม¹ และสมเกตุ อุทธโยธา¹

¹สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 2) ศึกษาความต้องการในการบริหารแบบมีส่วนร่วม การจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และ 3) เปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับความต้องการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 201 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยสุ่มมาใช้ในการศึกษา ร้อยละ 25 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตรวจสอบคุณภาพโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่าคุณภาพระหว่าง 0.67-1.00 ความเชื่อมั่น 0.98 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในภาพรวม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการร่วมดำเนินการ มีส่วนร่วมสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการร่วมคิด และวางแผน ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการร่วมประเมิน และปรับปรุง ตามลำดับ ส่วนด้านการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ความต้องการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในภาพรวม ความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการร่วมดำเนินการ มีความต้องการสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการร่วมคิด และวางแผน ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการร่วมประเมิน และปรับปรุง และด้านการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามลำดับ และ 3) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับความต้องการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านที่แตกต่างกัน มีจำนวน 4 ด้าน ซึ่งในแต่ละด้านความต้องการบริหารแบบมีส่วนร่วมสูงกว่าสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการร่วมประเมินและปรับปรุง ด้านการร่วมคิดและวางแผน และด้านร่วมดำเนินการ

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนขนาดเล็ก การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

รับบทความ: 7 เมษายน 2564

แก้ไขเสร็จ: 10 พฤษภาคม 2564

ตอบรับบทความ: 28 มิถุนายน 2564

Participatory Administration in Teaching and Learning by Using Distance Education via Satellite for Small Schools under Maehongson Primary Educational Service Area Office 2

Suraphol Srisin¹ Saiphon Samjaiprom¹ and Somkate Uttayotha¹

¹Graduate School Chiang Mai Rajabhat University

Abstract

The research objectives were 1) to study current conditions of participatory administration in teaching and learning by using distance education via satellite for small schools under Mahongson primary educational service area office 2; 2) to study the need of participatory administration in teaching and learning by using distance education via satellite for small schools under Maehongson primary educational service area office 2 and 3) to compare between current conditions of participatory administration and the need of participatory administration in teaching and learning by using distance education via satellite for small schools under Maehongson primary educational service area office 2. The sample size of 201 administrators, teachers, basic education commissions and supervisors was determined by the random stratified proportional method which were randomly used in the study 25 percent. The instrument for data collection was a five-rating scale questionnaire with IOC between 0.67–1.00 and confidence 0.98. The statistical analysis method used were: percentage, mean, standard deviation, t-test dependent and content analysis. The results showed that: 1) The current conditions of participatory administration in teaching and learning by using distance education via satellite was at a high level. By co-take actions to the highest, followed by co-thinking and planning, co-benefits and co-evaluation and improvement. For co-sharing knowledge has a moderate average. 2) The need of participatory administration in teaching and learning by using distance education via satellite was at a high level. By co-take actions to the highest, followed by co-thinking and planning, co-benefits, co-evaluation and improvement and co-sharing. 3) The results of the comparison between current conditions of participatory administration and the need of participatory administration in teaching and learning by using distance education via satellite were significantly different at the .05 level which there were 4 different components, each of which the need of participatory administration was higher than the current conditions of participatory administration. In descending order is co-sharing, co-evaluation and improvement, co-thinking and planning and co-take actions.

Keywords: Participatory Administration, Small School, Distance Education via Satellite

Received: 7 April 2021

Revised: 10 May 2021

Accepted: 28 June 2021

บทนำ

ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต และวิถีการทำงาน ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัว และยกระดับสมรรถนะของตน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนสามารถเป็นกำลังสำคัญของการขับเคลื่อนสู่ประเทศ 4.0 หรือพัฒนาประเทศให้ก้าวสู่การเป็นประเทศโลก ปรับเปลี่ยนจากเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยประสิทธิภาพ เป็นเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปประเทศไทย (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2560) การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในประเทศเพื่อเตรียมกำลังคนให้พร้อมในการเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมไทยสู่เศรษฐกิจระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ แต่จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับชาติทั้ง 4 กลุ่มสาระวิชาหลัก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2, 2563, น.19)

ในประเด็นของปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำนั้นมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย โดยมีปัจจัยหลัก คือ ครูผู้สอน ซึ่งโรงเรียนมีครูสอนไม่ครบชั้น หรือครูสอนไม่ตรงวุฒิ (สำนักงานเลขาธิการการศึกษา, 2552, น. 6) ซึ่งปัญหาของครูสอนไม่ครบชั้น และครูสอนไม่ตรงวุฒิเป็นปัญหาสำคัญในการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งในช่วงที่ผ่านมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ได้มีการแก้ปัญหาโดยการส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนขนาดเล็ก แต่อย่างไรก็ตาม ยังไม่สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นได้ และจากการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัด ยังไม่มีประสิทธิภาพ เพราะผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจนในกระบวนการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมขาดความชัดเจนในบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา บทบาทของครูผู้สอน และที่สำคัญ คือ เป็นเพียงการปฏิบัติตามคำสั่งหรือทำตามนโยบาย แต่ยังไม่เกิดความรู้สึกที่เป็นเจ้าของในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม นั่นคือ ยังไม่ได้เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเท่าที่ควร

การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการให้บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือการปฏิบัติงานร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความเต็มใจระหว่างโรงเรียนกับ

ชุมชน ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน (Likert, 1961, p. 223; Maslow, 1970, p. 42-57; Cohen and Uphoff, 1986, p. 6; วินัย ดิสงส์ และ ดวัลย์ มาศจรัส, 2550, น. 49; จันทราณี สงวนนาม, 2553, น. 69; นันทกิตติ แก้วกล้า, 2553, น. 16) ทั้งนี้ เพราะการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมิน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้การทำงานมีความคล่องตัว มีความโปร่งใส ทำงานเป็นทีม มีความรับผิดชอบต่อความสำเร็จขององค์กร เป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน และเพิ่มศักยภาพในการจูงใจแก่บุคลากรที่จะร่วมกันพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สื่อ นวัตกรรมกรรมและเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ การนิเทศ การวิจัย ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตลอดจนการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะถูกนำมาใช้เพื่อประโยชน์ของนักเรียนอย่างเต็มศักยภาพ ทำให้โรงเรียนมีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ และส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมีคุณภาพและประสิทธิภาพ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (กนกรัตน์ ทำจะดี, 2560, น. 1; นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และ อินดา ศิริวรรณ, 2560, น. 176-187) โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการนำการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ร่วมกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัด เพื่อแก้ปัญหา และก้าวข้ามข้อจำกัดต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพบริบทของพื้นที่ ทั้งได้ส่งเสริม และสนับสนุนงบประมาณในการนำหลักการ และเทคโนโลยีการศึกษาดังกล่าว มาช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กอย่างต่อเนื่อง (ประพัทธ์ เทียมจันทร์, 2563, น. 5)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เพื่อเป็นข้อมูล และแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

2. เพื่อศึกษาความต้องการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับความต้องการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

สมมติฐานของการวิจัย

สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมและความต้องการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ด้วยการศึกษากทางไกลผ่านดาวเทียม ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ศึกษานิเทศก์ แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

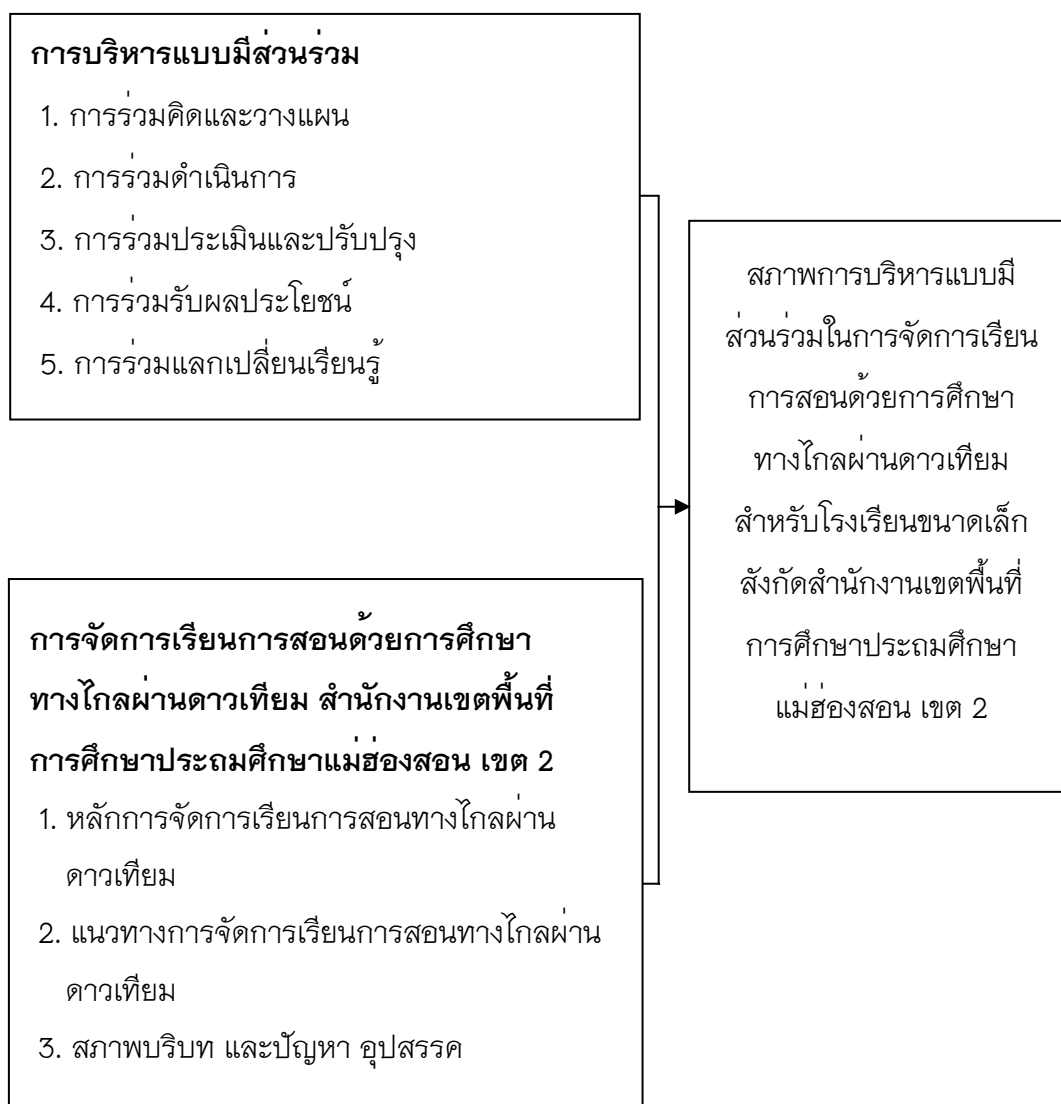
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ซึ่งปฏิบัติงานในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 802 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 121 คน ครูผู้สอน จำนวน 550 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 121 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 10 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ซึ่งปฏิบัติงานใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 201 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยสุ่มมาใช้ในการศึกษา ร้อยละ 25 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน ครูผู้สอน จำนวน 138 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 30 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เป็นการศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยเกิดจากการวิเคราะห์ แนวคิด หลักการ ทฤษฎี เกี่ยวกับ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีขั้นตอนของการมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน คือ การร่วมคิดและวางแผน การร่วมดำเนินการ การร่วมประเมินและปรับปรุง การร่วม รับผลประโยชน์ และ การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2546, น.17–8; วิชิต นันทสุวรรณ และจำนง แรกพินิจ, 2541, น. 46–47; กรมสามัญศึกษา, 2544, น. 6; คุณาพิชต์ แซ่มสีม่วง, 2563, น. 43) และ 2) การจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งประกอบด้วย หลักการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม แนวทางการจัดการเรียน การสอนทางไกลผ่านดาวเทียม และสภาพบริบท ปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ของการจัดการเรียน การสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 แล้วนำมาพัฒนาแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จากนั้นจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียน การสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยแสดงได้ดัง ภาพที่ 1

ภาพที่ 1: กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบ เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีขั้นตอนการดำเนินการ คือ

1.1 ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยเอกสารที่ศึกษาเป็น

งานวิจัย บทความ และหนังสือ ทั้งที่เป็นเอกสารรูปเล่มและในรูปของเอกสารดิจิทัล แล้วจัดบันทึกเพื่อให้ได้องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้เบื้องต้น

1.2 วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยการแยกแยะองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ออกเป็นส่วนย่อยที่มีความสัมพันธ์กัน แล้วสรุปเป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

2. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นประเภทมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และใช้ประเด็นคำถามที่ได้มาจากข้อสรุปการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมาเป็นแนวทางในการพัฒนา นั่นคือ สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ผ่านมากับความต้องการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยแบบสอบถามความคิดเห็น มีจำนวน 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สอบถามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ ตอนที่ 2 สอบถามสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ผ่านมาและความต้องการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวน 40 ข้อ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวน 6 ข้อ ซึ่งคุณภาพของแบบสอบถามความคิดเห็นโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และนำแบบสอบถามความคิดเห็นไปทดลองกับกลุ่มทดลอง จำนวน 31 คนโดยมีความเชื่อมั่น 0.98

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โดยผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์โรงเรียนตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 แล้วส่งกลับมายังสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษา โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามความคิดเห็น จำนวน 215 ฉบับ และได้รับกลับคืนมา จำนวน 201 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.49

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย (Mean: M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) ใช้วิเคราะห์สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ค่า t-test ใช้เปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับความต้องการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ใช้วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย ร้อยละ 60.70 เพศหญิง ร้อยละ 39.30 ส่วนมากมีประสบการณ์ทำงานช่วง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.75 และส่วนใหญ่จะเป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 68.67 โดยผลการศึกษาเป็นดังนี้

1. สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ผลการศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการร่วมดำเนินการ มีส่วนร่วมสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการร่วมคิด และวางแผน ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการร่วมประเมินและปรับปรุง ตามลำดับ ส่วนด้านการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 (n=201)

ที่	การมีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	อันดับ
1	ด้านการรวมคิดและวางแผน	3.66	0.89	มาก	2
2	ด้านการร่วมดำเนินการ	3.72	0.90	มาก	1
3	ด้านการร่วมประเมินและปรับปรุง	3.55	0.86	มาก	4
4	ด้านการร่วมรับผลประโยชน์	3.57	0.97	มาก	3
5	ด้านการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3.30	1.02	ปานกลาง	5
เฉลี่ยโดยรวม		3.64	0.92	มาก	

2. ความต้องการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ผลการศึกษาความต้องการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า ในภาพรวม ความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการร่วมดำเนินการ มีความต้องการสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการร่วมคิด และวางแผน ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการร่วมประเมิน และปรับปรุง และด้านการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามลำดับ ดังแสดง ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 (n=201)

ที่	การมีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล	อันดับ
1	ด้านการรวมคิดและวางแผน	4.19	0.73	มาก	2
2	ด้านการร่วมดำเนินการ	4.24	0.73	มาก	1

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	การมีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	แปดผล	อันดับ
มาตรฐาน					
3	ด้านการร่วมประเมินและปรับปรุง	4.17	0.75	มาก	4
4	ด้านการร่วมรับผลประโยชน์	4.18	0.76	มาก	3
5	ด้านการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.08	0.83	มาก	5
เฉลี่ยโดยรวม		4.21	0.75	มาก	

3. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับความต้องการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับความต้องการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า ในภาพรวมสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับความต้องการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่แตกต่างกัน มีจำนวน 4 ด้าน ซึ่งในแต่ละด้านความต้องการบริหารแบบมีส่วนร่วมสูงกว่าสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการร่วมประเมินและปรับปรุง ด้านการร่วมคิดและวางแผน และด้านร่วมดำเนินการ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับความต้องการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

การบริหาร แบบมีส่วนร่วม	สภาพการ		ความต้องการ		ผลต่าง	t	p
	บริหารแบบมี		บริหารแบบ				
	มีส่วนร่วม		มีส่วนร่วม				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. ด้านการรวมคิดและวางแผน	3.66	0.89	4.19	0.73	0.53	-22.67	.000*
2. ด้านการรวมดำเนินการ	3.72	0.90	4.24	0.73	0.52	-30.59	.000*
3. ด้านการรวมประเมินและปรับปรุง	3.55	0.86	4.17	0.75	0.62	-20.81	.002*
4. ด้านการรวมรับผลประโยชน์	3.57	0.97	4.18	0.76	0.61	-5.26	.120

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การบริหาร แบบมีส่วนร่วม	สภาพการ		ความต้องการ		ผลต่าง	t	p
	บริหารแบบมี		บริหารแบบ				
	ส่วนร่วม		มีส่วนร่วม				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
5. ด้านการรวมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3.30	1.02	4.08	0.83	0.78	-16.24	.001*
การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยรวม	3.64	0.92	4.21	0.75	0.57	-31.00	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ด้วยการศึกษากว้างไกลผ่านดาวเทียม โดยรวมสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการร่วมดำเนินการ มีส่วนร่วมสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการร่วมคิด และวางแผน ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการร่วมประเมินและปรับปรุง ตามลำดับ ส่วนด้านการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ได้สนับสนุน ส่งเสริม ให้โรงเรียนขนาดเล็กจัดการเรียนการสอน ด้วยการศึกษากว้างไกลผ่านดาวเทียม โดยใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม และมีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง (ประพัทธ์ เทียมจันทร์, 2563, น.5) จึงส่งผลให้โรงเรียนมีสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ด้วยการศึกษากว้างไกลผ่านดาวเทียม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของโคกิตา คล้ายหนองสรวง (2558) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความต้องการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ด้วยการศึกษากว้างไกลผ่านดาวเทียม พบว่า โดยรวมความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องจาก นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ในการส่งเสริมให้โรงเรียนนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงานของสถานศึกษา ในสังกัด ประกอบกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน จึงมีความต้องการนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพบริบทพื้นที่ (ประพัทธ์ เทียมจันทร์, 2563, น.6) โดยเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการร่วมดำเนินการ มีความต้องการสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการร่วมคิด และวางแผน ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการร่วมประเมิน และปรับปรุง และด้านการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามลำดับ ซึ่งแตกต่าง

จากการศึกษาของ ศิริกานต์ จันทรศิริ (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามแนวคิดวงจรเดมมิง (Deming Cycle) โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะงะจระ เขต 1 พบว่า ผลการจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนาการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในแต่ละด้านเรียงตามลำดับ คือ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการประเมินตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงแก้ไข และแตกต่างจากการศึกษาของ ภูเบศก์ เข้มทอง (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ด้านที่มีสภาพการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ทั้งนี้ การที่ลำดับขององค์ประกอบแต่ละด้านของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 แตกต่างจากการศึกษาวิจัยเรื่องอื่น ๆ นั้น อาจเนื่องจากโรงเรียนมีสภาพบริบทพื้นที่แตกต่างจากโรงเรียนในสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ทั้งสภาพโรงเรียน บุคลากร ผู้บริหาร นักเรียน ชุมชน อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ลักษณะวิชาที่สอน ตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัด จึงส่งผลให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีลำดับขององค์ประกอบที่มีความแตกต่างกันไป รวมถึงมีลักษณะขององค์ประกอบที่แตกต่างกันไปบ้างในบางด้าน ดังเช่น การศึกษาของ ยงศิริโรจน์ เศษวงศ์ (2562) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยเครือข่ายการศึกษาของโรงเรียนในเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย พบว่า รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยเครือข่ายการศึกษาของโรงเรียนในเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย ประกอบด้วย การร่วมวางแผน การร่วมคิด การร่วมตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ การร่วมรับผลประโยชน์ การร่วมวัด และประเมินผล การร่วมปรับปรุงพัฒนา และจากการศึกษาของ เดือนเพ็ญ ылไซย (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา คือ ด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล แต่อย่างไรก็ตาม ถือว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีองค์ประกอบที่ใกล้เคียงกันกับสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมอื่น ๆ นั่นคือ ประกอบด้วย การร่วมคิด และวางแผน การร่วมดำเนินการ การร่วมรับผลประโยชน์ การร่วมประเมิน และปรับปรุง และการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นอกจากนี้ การที่ความต้องการของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกล

ผ่านดาวเทียม ในด้านการร่วมดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดนั้น อาจเนื่องมาจาก เป็นด้านที่มีความสำคัญ เพราะเป็นการปฏิบัติงานที่ส่งผลโดยตรงกับการเรียนรู้ของนักเรียน ตั้งแต่การเตรียมความพร้อม การจัดการเรียนการสอน การสอนซ่อมเสริม การอำนวยความสะดวก และให้ขวัญกำลังใจ 3) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับความต้องการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม พบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับความต้องการการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในภาพรวม แตกต่างกัน โดยมีด้านที่แตกต่างกันจำนวน 4 ด้าน ซึ่งในแต่ละด้านความต้องการการบริหารแบบมีส่วนร่วมสูงกว่าสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการร่วมประเมินและปรับปรุง ด้านการร่วมคิดและวางแผน และด้านการร่วมดำเนินการ ซึ่งการที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศึกษานิเทศก์ มีความต้องการด้านการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากที่สุดนั้น อาจเป็นเพราะว่า ในช่วงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 อยู่ในสถานการณ์ของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้โรงเรียนหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ไม่สามารถจัดกิจกรรม หรือเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมได้อย่างเต็มรูปแบบ และมีข้อจำกัดต่าง ๆ มาก จึงทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังกล่าวรู้สึกว่าการดำเนินงานในด้านการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีน้อยเกินไปและไม่ต่อเนื่อง ส่วนในด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ซึ่งพบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับความต้องการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องจาก โรงเรียนได้มีการยกย่อง ชมเชย มอบรางวัล เกียรติบัตร ให้กับนักเรียน ครูผู้สอนที่มีผลงานโดดเด่น ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อย่างน้อยเทอมละ 1 ครั้ง เพื่อให้มีแรงจูงใจ และสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยสอดคล้องกับการศึกษาของ Barker & Hall (1994) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาทางไกลของโรงเรียนในชนบท พบว่า ในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนทางไกลต้องให้ความสำคัญในเรื่องของการสร้างแรงจูงใจ ซึ่งเป็นเรื่องที่โรงเรียนได้ปฏิบัติเป็นปกติอยู่แล้ว จึงทำให้ด้านการร่วมรับผลประโยชน์มีสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับความต้องการในการบริหารแบบมีส่วนร่วมการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1. ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ด้านการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีระดับของการมีส่วนร่วมต่ำสุด ดังนั้น โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนในแต่ละระดับชั้นมีการประชุมและปรึกษาร่วมกันเป็นประจำทุกเดือน เพื่อนำปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มาวางแผน แก้ปัญหา และเตรียมการสอนในครั้งต่อไป

2. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนบางส่วนเรียนตามการสอนของโรงเรียนต้นทางไม่ทัน เพราะมีปัญหาการสื่อสาร การอ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง ดังนั้น โรงเรียนควรเน้นเกี่ยวกับทักษะการสื่อสาร และการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

3. ผลการวิจัยพบว่า อุปกรณ์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีสภาพชำรุด อุปกรณ์บางรายการไม่สามารถใช้งานได้ รวมถึงมีปัญหาด้านระบบสัญญาณไม่เสถียร ทำให้โรงเรียนไม่สามารถจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น โรงเรียนควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการซ่อมบำรุง การบำรุงดูแลรักษาอุปกรณ์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตลอดจนการจัดหาอุปกรณ์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมสำรอง เพื่อให้สามารถใช้งานได้เป็นอย่างดีในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยที่พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในด้านการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีระดับของการมีส่วนร่วมต่ำสุด ดังนั้นโรงเรียน หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม หรือการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

เอกสารอ้างอิง

- กนกรัตน์ ทาจะดี. (2560). การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพฯ.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา.

- คุณาพิชณ์ แซ่มสีมวง. (2563). รายงานผลการดำเนินงานโครงการระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบ 4 สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2. แม่ฮ่องสอน: สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุคพอยท์.
- ชูชาติ พวงสมจิตร์. (2546). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม ของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาดุขุภักดิ์บัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เดือนเพ็ญ ยลไชย. (2562). *การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). มหาวิทยาลัย ราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- นันทกิตติ แก้วกล้า. (2553). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และ อินตา ศิริวรรณ. (2560). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. *วารสารมหาจุฬาริชาการ*, 4(1), 176–187.
- ประพัทธ์ เทียมจันทร์. (2563, เมษายน). รายงานการประชุม ครั้งที่ 9/2563. เอกสารเสนอต่อ ที่ประชุมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2, แม่ฮ่องสอน.
- ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์. (2560). แนวโน้มเทคโนโลยีสารสนเทศในยุค Education 4.0. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/a/rajsima.ac.th/techono4/hnwy-kar-reiyn-ru1/1-4-naew-nom-ni-yukh-dicithal>
- ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์. (2560). แนวโน้มเทคโนโลยีสารสนเทศในยุค Education 4.0. [บทวิเคราะห์]. สืบค้นจาก <https://blogs.business.microsoft.com/th-th/2017/05/15/6-technology-trends-shaping-digital-transformation>.
- ภูเบศร์ เข้มทอง. (2561). *สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่ม เวลาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, พิษณุโลก.
- ยงศิริโรจน์ เศษวงศ์. (2562). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยเครือข่าย การศึกษาของโรงเรียนในเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- วิจิต นันทสุวรรณ และจำนง แรกพิณิจ. (2541). *บทบาทของชุมชนกับการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วินัย ดิสงศ์ และดวลย์ มาศจรัส. (2550). *การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.

- ศิริกานต์ จันทรศิริ. (2559). *การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามแนวคิดวงจร Deming โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยบูรพา, ฉะเชิงเทรา.
- ไศยภรณ์ คล้ายหนองสรวง. (2558). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 3.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2.* แม่ฮ่องสอน: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561).* กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิก.
- Baker, B. O. & Hall, R. F. (1994). Distance Education in Rural Schools: Technologies and Practice. *Journal of Research in Rural Education.* 10(2): 126-128.
- Cohen, J. M. & Uphoff, N. F. (1986). *World development.* New York: McGraw-Hill.
- Likert, S. (1961). *New patterns of management.* New York: McGraw-Hill.
- Maslow, A.H. (1970). *Motivation and personality.* New York: Harper and Row.